

John Ajvide Lindqvist

De doden keren terug

Vertaald door Edith Sybesma

SIGNATUUR

2011

Voor Fritiof. Mah-fjou!

PROLOOG

Wanneer de stroom kentert

*De dood is slechts de naald die
het oog opent zodat je eindelijk
het licht kunt zien
waarin wij leefden.*

Eva-Stina Byggmästar – *De bangelijke mens*

DE SVEAVÄGEN
13 AUGUSTUS
22.49 UUR

‘Salud, comandante.’

Henning hief de box Gato Negro en proostte met de metalen plaat tussen de stoeptegels. Er lag één verwelkte roos op de plaats waar Olof Palme zestien jaar geleden was vermoord. Henning ging op zijn hurken zitten en liep met zijn vinger over de letters in reliëf.

‘Verdomme,’ zei hij. ‘Het gaat achteruit, Olof. Hard achteruit.’

Hij had barstende koppijn en dat kwam niet van de wijn. Mensen die langsliepen over de Sveavägen keken naar de grond, sommigen hielden hun handpalmen tegen hun slapen geduwd.

Eerder op de avond had hij alleen het gevoel gehad dat er onweer op komst was, maar de elektrische spanning in de lucht was geleidelijk aan, ongemerkt, in kracht toegenomen en was nu bijna niet te harden. Geen wolk aan de avondhemel, geen gerommel in de verte, geen hoop op een ontlading. Je kon het vormeloze elektrische veld niet aanraken, maar je voelde dat het er was.

Het was net een omgekeerde stroomstoring: sinds een uur of negen kon je geen lampen of elektrische apparaten meer uitzetten. Als je de stekker uit het stopcontact probeerde te trekken, kwamen er enge flitsen en schoten er vonken van het stopcontact naar de stekker, die verhinderden dat de stroomkring werd verbroken.

En nog steeds nam het veld in kracht toe.

Henning had een gevoel in zijn voorhoofd alsof er schrikdraad omheen gewonden zat en er gingen pijnscheuten door zijn hoofd. Het was pure marteling.

Er reed een ambulance langs met loeiende sirene, óf omdat hij ergens naar onderweg was, óf omdat het gewoonweg onmogelijk was om de sirene uit te zetten. Van een paar geparkeerde auto's stond de motor stationair te draaien.

'Salud, comandante.'

Henning tilde de box tot ooghoogte op, hield zijn hoofd achterover en deed het kraantje open. Een straal wijn raakte zijn kin en stroomde verder langs zijn hals, voordat het hem lukte de wijn in zijn mond te laten lopen. Hij deed zijn ogen dicht en nam een paar diepe teugen, terwijl de verspilde wijn over zijn borst naar beneden stroomde en zich met zweet vermengde.

De warmte. Dat kwam er nog bovenop, die warmte.

Al een paar weken lieten alle weerkaarten enorme, vrolijke zonnen zien die het hele land bedekten. De straatstenen en de gebouwen dampden van de hitte die zich overdag had opgestapeld en hoewel het al bijna elf uur was, lag de temperatuur nog rond de dertig graden.

Henning knikte naar de premier en liep de route van de moordenaar, naar de Tunnelgatan. Het handvat van de wijnbox was kapotgegaan toen hij hem door een open autoraampje had gepakt, en hij moest hem onder zijn arm dragen. Het was net of zijn hoofd groter was dan anders, opgeblazen, en hij streek met zijn vingers over zijn voorhoofd.

Zijn hoofd zag er vanbuiten waarschijnlijk net zo uit als anders, zijn vingers waren daarentegen wel opgezwollen van de warmte en de wijn.

Rotweer. Dit is niet normaal.

Hij zocht steun bij de leuning en liep langzaam de trap op. Elke onvaste stap weergalmde door zijn hoofd en deed pijn. Aan beide kanten waren de ramen open en verlicht, uit sommige ervan stroomde muziek. Henning wilde duisternis: duisternis en stilte. Hij wilde wijn drinken totdat hij rustig werd en in slaap viel.

Boven aan de trap rustte hij een paar seconden uit. Het werd alleen maar erger. Hij kon onmogelijk zeggen of het met hem steeds slechter ging, of dat het veld steeds sterker werd. De pijnscheuten waren nu over. Nu kneep een constante, brandende pijn zijn hersenen samen.

Nee. Hij was niet de enige.

Vlakbij stond een auto half op de stoep geparkeerd. De motor draaide stationair, de deur aan de bestuurderskant stond open en de stereo speelde keihard *Living doll*. De bestuurder zat gehurkt midden op straat en duwde zijn handen tegen zijn hoofd.

Henning kneep zijn ogen dicht en deed ze weer open. Verbeelde hij het zich maar, of was het licht van de omringende flats feller geworden?

Er. Gaat. Iets. Gebeuren.

Voorzichtig, voetje voor voetje, stak hij de Döbelnsgatan over. Hij bereikte de schaduw van de kastanjabomen van het Johanneskerkhof en zakte daar in elkaar. Hij kon niet meer. Alles zoemde nu, het klonk alsof er een zwerm bijen in de boomkroon boven zijn hoofd zat. Het veld werd sterker, zijn hoofd werd in elkaar gedrukt zoals diep onder water en door open ramen kon hij mensen horen schreeuwen.

Nu ga ik dood.

De hoofdpijn ging alle redelijkheid te buiten. Dat er zoveel pijn in zo'n klein gebiedje samengepakt kon worden. Zijn hoofd kon elk moment imploderen. Het licht uit de ramen werd nog feller en de schaduwen van de bladeren wierpen een psychedelisch patroon over zijn lichaam. Henning keerde zijn gezicht naar de hemel, sperde zijn ogen open en wachtte op de knal, de explosie.

Ping.

Het was weg.

Alsof er een schakelaar was omgedraaid. Weg.

Zijn hoofdpijn was op slag verdwenen en de bijenzwerm abrupt verstomd. Alles werd weer gewoon. Henning probeerde zijn mond open te doen om geluid te maken, een dankwoord uit te spreken misschien, maar zijn kaken waren verkrampd. Zijn spieren deden pijn nadat ze zo lang gespannen waren geweest.

Stilte. Duisternis. Er kwam iets uit de lucht vallen. Henning zag het vlak voordat het naast zijn hoofd neerkwam. Het was een klein dingetje, een insect. Henning ademde in en uit door zijn neus, hij genoot van de geur van droge aarde. Zijn achterhoofd rustte op iets hards en koels. Hij draaide zijn hoofd om ook zijn wang te verkoelen.

Hij lag op een marmeren plaat. Onder zijn wang voelde hij een oneffenheid. Letters. Hij tilde zijn hoofd op en las wat er stond.

CARL

4-12-1918 – 18-7-1987

GRETA

16-9-1925 – 16-6-2002

Iets hoger stonden meer namen. Een familiegraf. Greta was getrouwd geweest met Carl, maar was de afgelopen vijftien jaar weduwe geweest. Ja, ja. Ja, ja. Henning zag een klein grijscharig dametje voor zich dat zich met een rollator uit haar deftige appartement wurmde, en de strijd om de erfenis die was losgebarsten toen ze een paar maanden geleden was gestorven.

Er bewoog iets op de marmeren plaat en Henning keek er door half toegeknepen ogen naar. Het was een larve. Een krijtwitte larve, zo groot als een sigarettenfilter. Het leek wel of hij pijn had, hij kronkelde over de zwarte steen en Henning kreeg medelijden met hem, hij gaf hem een duwtje met zijn vinger om hem in het gras te krijgen. Maar de larve zat vast.

Wat is dat nou ...

Henning hield zijn gezicht vlak bij de larve en gaf hem weer een duwtje. Het leek wel of hij zich in de steen had geboord. Henning haalde zijn aansteker uit zijn broekzak en stak hem aan om het beter te kunnen zien. De larve kromp. Henning keek van zo dichtbij dat zijn neus de larve bijna aanraakte, de aansteker verschroeide een paar haartjes. Nee. De larve kromp niet. Je zag er alleen steeds minder van, aangezien hij bezig was zich in de steen te boren.

Nee ...

Henning tikte met zijn knokkels op de steen, en het was echt wel steen. Compact, duur marmer. Hij lachte en zei hardop: ‘Nee, kom op. Nee, larfje ...’

Hij was nu bijna helemaal verdwenen. Alleen nog een klein zwaaiend wit knopje dat, terwijl Henning toekeek, in de steen wegzonk en verdween. Henning voelde met zijn vinger op de plaats waar hij had gezeten. Er zat geen gat, er lagen geen splinters

op de plek waar de larve zich door de steen heen had gegraven. Hij was uit de lucht gevallen en nu was hij weg. Henning klopte met zijn vlakke hand op de steen en zei: 'Mooi. Mooi zo. Goed gedaan.'

Toen pakte hij de wijn en nam die mee naar de kapel om daar op de trap te gaan zitten drinken.

Hij was de enige die het had gezien.

13 AUGUSTUS

Waar heb ik dit aan verdiend?

*De doden sjokken naar hun oude erf
zo zoetjesaan, zo zoetjesaan ...*

Gunnar Ekelöf – Wanneer ze ontsnappen

DE SVARVARGATAN

16.03 UUR

De Dood ...

David keek op van zijn bureau en wierp een blik op de ingelijste foto van Duane Hansons kunststof sculptuur *Supermarket Lady*.

De dikke vrouw in het roze shirt en de turquoise rok duwt een vol winkelwagentje voor zich uit. Ze heeft krulspelden in haar haar en een sigaret in haar mondhoek. Haar opgezette reumatische voeten puilen uit haar afgetrapte schoenen. Haar blik is leeg. Op haar blote onderarmen zie je vaag een paarse nuance, blauwe plekken. Misschien slaat haar man haar wel.

Maar het wagentje zit vol. Propvol.

Blikken, pakken, zakken. Eten. Halffabricaten, magnetronmaaltijden. Haar lichaam is vlees, in een huid geperst die op zijn beurt weer in een strakke rok en een strak shirt geperst is. Haar blik is leeg, ze houdt de sigaret stevig tussen haar lippen geknepen, je ziet vaag haar tanden. Haar handen grijpen het handvat van het karretje vast.

En het wagentje zit vol. Propvol.

David snoof lucht op door zijn neus, hij kon het goedkope parfum vermengd met supermarktzweet bijna ruiken.

De Dood ...

Altijd als hij geen ideeën meer had, als hij twijfelde, keek hij naar die foto. Daar zag hij de Dood, alles waar je tegen moet vechten. Alle tendensen in de samenleving die in die richting wijzen, zijn uit den boze, alles wat een andere kant op wijst is ... beter.

De deur van Magnus' kamer ging open en Magnus kwam naar buiten met een Pokémon-kaart in zijn hand. Uit zijn kamer klonk de opgewonden stem van Grodan Boll op tv: 'Nee, kom op!!!'

Magnus liet hem de kaart zien.

'Papa, is Dark Golduck een oog of een water?'

'Water. Zullen we dat straks ...'

'Maar er staat ook een oog bij.'

'Ja, maar ... Magnus. Niet nu. Ik kom bij je als ik klaar ben, oké?'

Magnus kreeg de krant in het oog die David open voor zich had liggen.

'Wat doen ze daar?'

'Magnus, alsjeblieft. Ik ben aan het werk. Ik kom straks.'

'Zweedse ... wodka ... met porno gepromoot. Wat is wodka?'

David sloeg de krant dicht en pakte Magnus bij zijn schouders. Magnus sribbelde tegen, probeerde de krant open te slaan.

'Magnus! Ik meen het. Als ik nu niet kan werken, heb ik straks geen tijd meer voor je. Ga naar je kamer en doe de deur dicht. Ik kom zo.'

'Waarom moet je ook altijd wérken?!'

David zuchtte.

'Je moest eens weten hoe weinig ik werk vergeleken met andere ouders. Maar laat me nu alsjeblieft even met rust.'

'Ja, ja, já.'

Magnus wrong zich los uit zijn greep en ging weer naar zijn kamer. De deur ging met een klap dicht. David liep een rondje door de kamer, veegde zijn oksels droog met een handdoek en ging weer achter zijn bureau zitten. De ramen stonden wijd open naar Kungsholms strand, maar er stond bijna geen wind en David zweette, hoewel hij met onbloot bovenlijf zat.

Hij sloeg de krant weer open. Hier moest een grap over te maken zijn.

ZWEEDSE WODKA MET PORNO GEPROMOOT.

Twee conservatieve vrouwen goten wodka over een nummer van *Penthouse* om van hun afkeuring blijk te geven. 'Verontwaardiging' stond er onder de foto. David bestudeerde de gezichten van de vrouwen. Hij vond dat ze verwijtend keken, het leek

wel of ze de fotograaf wilden verpulveren met hun blikken. De sterkedrank liep over de naakte vrouw op de cover heen.

Het was zo grotesk dat het moeilijk was er iets leuks van te maken. David ging met zijn blik over het artikel, hij zocht iets om zijn pijlen op te richten.

Foto: Putte Merkert.

Dat was het.

Putte. Merkert. David leunde achterover in zijn bureaustoel, hij keek naar het plafond en begon te formuleren. Een paar minuten later had hij het geraamte van een tekst, die hij met de hand opschreef. Hij keek weer naar de vrouwen. Nu richtten ze hun verwijtende blikken op hem.

‘Dus je wilt een loopje nemen met ons en met onze betrokkenheid?’ vroegen ze. ‘En wat doe je zelf?’

‘Ja, ja,’ zei David hardop tegen de krant. ‘Ik ben me er tenminste van bewust dat ik een clown ben, in tegenstelling tot jullie.’

Hij schreef verder met een gonzende hoofdpijn die hij weet aan een slecht geweten. Twintig minuten later had hij een tekst die oké was, misschien zelfs grappig als hij nog iets verder durfde te gaan. Hij gluurde naar de *Supermarket Lady*, maar kreeg geen inspiratie. Misschien ging hij haar kant op, zat hij in haar wagentje.

Het was halfvijf. Vierenhalf uur voordat hij het toneel op moest, en nu begonnen de vlinders al te fladderen in zijn buik.

Hij dronk een kop koffie, rookte een sigaret en ging Magnus’ kamer binnen, ze praatten een halfuur over Pokémon, hij hielp Magnus met het sorteren van de kaarten en vertaalde wat erop stond.

‘Papa,’ vroeg Magnus, ‘wat doe je eigenlijk voor werk?’

‘Dat weet je toch wel? Je bent een keer mee geweest naar Norra Brunn. Ik vertel een verhaaltje en dan lachen de mensen en ... ja. Daar betalen ze me voor.’

‘Waarom lachen ze?’

David keek in de ernstige ogen van een achtjarige en barstte zelf in lachen uit. Hij gaf Magnus een aai over zijn bol en antwoordde: ‘Ik zou het niet weten. Ik zou het echt niet weten. Nu ga ik even koffiedrinken.’

‘Nee hè? Jij drinkt altijd koffie.’

David kwam overeind van de vloer waarover de kaarten verspreid lagen. Toen hij bij de deur kwam, draaide hij zich om en keek naar zijn zoon die een kaart zat te lezen terwijl zijn lippen met de woorden meebewogen.

‘Ik denk,’ zei David, ‘dat de mensen lachen omdat ze willen lachen. Ze hebben betaald om te mogen komen lachen, dus lachen ze.’

Magnus schudde zijn hoofd en zei: ‘Ik begrijp er niets van.’

‘Nee,’ zei David. ‘Ik ook niet.’

Om halfzes kwam Eva thuis uit haar werk en David begroette haar in de hal.

‘Hoi, schat,’ zei ze. ‘Hoe is het?’

‘Ik ga dood van de zenuwen,’ antwoordde David met zijn handen tegen zijn buik. Hij kuste haar. Haar bovenlip was zout van het zweet. ‘En met jou?’

‘Ja, och. Alleen een beetje hoofdpijn. Verder gaat het goed. Heb je nog wat kunnen schrijven?’

‘Nee, dat ...’ David maakte een vaag gebaar naar het bureau. ‘Jawel, maar het is niet zo goed.’

Eva knikte. ‘Nee, oké. Mag ik het straks horen?’

‘Als je wilt.’

Eva ging naar Magnus toe en David ging naar het toilet, waar hij een deel van zijn nervositeit liet wegstromen. Hij bleef even op de wc zitten, keek naar het patroon met witte vissen op het douchegordijn. Hij wilde Eva de tekst voorlezen, ja, hij moest Eva de tekst beslist voorlezen. Die was grappig, maar hij schaamde zich ervoor en was bang dat Eva iets zou zeggen over de ... ideeën die erin zaten. Die er níét in zaten.

Hij spoelde door en spatte koud water in zijn gezicht.

Ik ben entertainer. Oké.

Ja, hoor. Natuurlijk.

Hij maakte een lichte maaltijd klaar, omelet met champignons, terwijl Magnus en Eva het monopolyspel klaarzetten in de woonkamer. Het zweet brak David aan alle kanten uit toen hij bij het fornuis de champignons stond te bakken.

Dit weer. Het is niet normaal.

Er kwam een beeld bij hem op: het broeikaseffect. Ja. De aarde als een gigantische broeikas. Ruimtewezens hebben ons hier miljoenen jaren geleden geplant. Binnenkort komen ze terug om te oogsten.

Hij schepte de omeletten op de borden en riep dat het eten klaar was. Het was een goed beeld, maar was het grappig? Nee. Maar als je er een betrekkelijk bekend persoon bij haalde, de journalist Staffan Heimersson bijvoorbeeld, en als je dan van hem zei dat hij een vermomde leider was van de ruimtewezens. Dat Staffan Heimersson dus in zijn eentje de schuld was van het broeikaseffect ...

‘Waar denk je aan?’

‘Nee, niks. Dat het de schuld is van Staffan Heimersson dat het zo warm is.’

‘Oké ...’

Eva wachtte. David haalde zijn schouders op. ‘Nee, dat was het wel zo’n beetje.’

‘Mama?’ Magnus had inmiddels alle stukjes tomaat uit zijn sla gehaald. ‘Robin zegt dat er weer dinosaurussen op aarde komen leven als het warmer wordt, is dat waar?’

Zijn hoofdpijn werd steeds erger tijdens het spelletje monopoly, en ze raakten allemaal onnodig geïrriteerd als ze geld verloren. Na een halfuur pauzeerden ze om naar *Bolibompa* te kijken en Eva ging naar de keuken om espresso te maken. David zat op de bank te gapen. Als hij zenuwachtig was, werden zijn ogen altijd zwaar en wilde hij alleen maar slapen.

Magnus kroop naast hem en ze keken naar een documentaire over een circus. Toen de koffie klaar was, stond David op, ondanks de protesten van Magnus. Eva stond bij het fornuis aan een knop te draaien.

‘Wat gek,’ zei ze. ‘Hij gaat niet uit.’

Het controlelampje dat aangaf dat het fornuis aan was, weigerde te doven. David draaide op goed geluk aan een paar knoppen, maar er gebeurde niets. De pit waar de koffiepot op stond te pruttelen was gloeiend heet. Ze hadden op dit moment geen puf

om er iets aan te doen, dus las David zijn tekst voor terwijl ze espresso dronken met veel suiker en rookten. Eva vond het een grappig stukje.

‘Kan ik het doen?’

‘Absoluut.’

‘Vind je het niet ...?’

‘Wat?’

‘Nou, aanmatigend. Ze hebben immers gelijk.’

‘Wat heeft dat ermee te maken?’

‘Nee, goed. Dank je wel.’

Ze waren nu tien jaar getrouwd en er ging bijna geen dag voorbij zonder dat David naar Eva keek en dacht: wat heb ik ontzettend geboft. O, natuurlijk waren er zwarte dagen, weken zelfs, waarin geen plaats was voor vreugde, maar ook dan lag er onder de modder een tegeltje waarin gebeiteld stond JIJ BOFT! ook al zag hij het op dat moment niet zo. Maar het kwam altijd weer bovendrijven.

Ze werkte als redactrice en illustratrice van informatieve kinderboeken bij Hippogriff, een kleine uitgeverij, en ze had zelf twee boeken geschreven en geïllustreerd over Bruno, een filosofisch aangelegde bever, die dol was op bouwen. Geen grote successen, maar zoals Eva een keer met een grimas had gezegd: ‘De hogere middenklasse schijnt ze leuk te vinden. Architecten. Of hun kinderen ze ook leuk vinden is nog maar de vraag.’ David vond haar boeken een stuk grappiger dan zijn monologen.

‘Mama! Papa! Hij gaat niet uit.’

Magnus stond voor de tv te zwaaien met de afstandsbediening. David drukte op de uitknop van de tv, maar het scherm doofde niet. Hetzelfde als met het fornuis, maar hier was het stopcontact tenminste bereikbaar, dus hij trok de stekker eruit, terwijl inmiddels het nieuws werd aangekondigd. Heel even voelde het net alsof hij een stukje metaal van een magneet wilde lostrekken: het stopcontact zoog de stekker aan. Het knetterde en er ging een kriebeling door zijn vingers, waarna de presentatrice het donker in gezogen werd.

David hield de stekker voor zich en zei: ‘Zagen jullie dat? Het leek wel ... kortsluiting. Alle stoppen zullen wel doorgeslagen

zijn.' Hij drukte op het lichtknopje. De lamp aan het plafond ging aan, maar hij kreeg hem niet meer uit.

Magnus sprong op de bank.

'Kom nou! Doorspelen!'

Ze lieten Magnus winnen met monopoly, en terwijl hij zijn geld telde, raapte David zijn toneelschoenen, zijn toneeloverhemd en de krant bij elkaar. Toen hij de keuken in kwam, was Eva bezig het fornuis van de muur te trekken.

'Nee,' zei David. 'Doe dat nou niet.'

Eva kwam met haar vinger klem te zitten en vloekte. 'Verdomme ... we kunnen het zo toch niet laten. Ik moet immers naar mijn vader. Dat klere...'. Eva trok aan het fornuis, maar dat zat klem tussen de kastjes.

'Eva,' zei David, 'hoe vaak zijn we het fornuis niet vergeten en gewoon naar bed gegaan? Al die keren is er nooit iets gebeurd.'

'Ja, ja. Maar om nu de deur uit te gaan ...' Ze schopte tegen het deurtje van de oven. 'Achter het fornuis hebben we in geen jaren schoongemaakt. Dat kreng. God, wat heb ik een hoofdpijn.'

'Eva, wil je dat nu gaan doen? Schoonmaken achter het fornuis?'

Ze liet haar handen zakken, schudde haar hoofd en moest lachen.

'Nee. Ik dacht het even. Maar toch maar niet.'

Als een laatste, wanhopige aanval van een in het nauw gedreven dier rukte ze toch nog één keer aan het fornuis. Zonder resultaat. Ze stak haar handen omhoog en gaf het op. Magnus kwam de keuken binnen met zijn geld.

'Zevenennegentigduizend vierhonderd kronen.' Hij kneep zijn ogen dicht. 'Ik heb heel erge hoofdpijn. Stom is dat.'

Als een afscheid drankje voordat ze uit elkaar gingen, namen ze allemaal een paracetamol en een glas water, ze proostten en slikten.

Magnus zou bij Davids moeder logeren, Eva zou bij haar vader in Järfalla op bezoek gaan, maar 's nachts weer thuis zijn. Ze tilden Magnus ieder aan een kant op en kusten elkaar alle drie.

‘Niet te veel Cartoon Network kijken bij oma,’ zei David.

‘Eèh,’ zei Magnus. ‘Daar kijk ik nooit meer naar.’

‘Mooi zo,’ zei Eva. ‘Dan ga je zeker ...’

‘Naar Disney Channel kijken. Dat is veel leuker.’

David en Eva gaven elkaar nog een zoen en keken elkaar met een schalkse blik aan, die aanduidde wat er later vannacht te gebeuren stond als ze alleen waren. Toen pakte Eva Magnus bij de hand en ze liepen weg, zwaaiden nog een laatste keer. David stond hen op het trottoir na te kijken.

Als ik hen nou nooit meer zie ...

De gebruikelijke angst sloeg hem om het hart. God was goed geweest voor hem, er was een fout gemaakt, hij had meer gekregen dan hij had verdiend. Nu zou alles hem ontnomen worden. Eva en Magnus verdwenen om de hoek en in een opwelling wilde hij achter hen aan rennen, hen tegenhouden en zeggen: ‘Kom, we gaan naar huis. We gaan *Shrek* kijken en monopoly spelen, we ... mogen niet uit elkaar gaan.’

De gebruikelijke angst, maar heviger dan anders. Toch betoegelde hij die, hij draaide zich om en liep naar de Sankt Eriksgatan, terwijl hij zacht de nieuwe tekst opzei om hem in zijn geheugen te prenten:

Hoe komt zo'n foto tot stand? De twee vrouwen zijn verontwaardigd, dus wat doen ze? Nou, ze gaan naar de slijter en kopen een doos drank en vervolgens een stapel pornobladen. Als ze al twee uur flink aan het gieten zijn, ziet fotograaf PUTTE MERKERT van het Aftonbladet hen TOEVALLIG bezig.

‘Hallo!’ zegt Putte Merkert. ‘Wat zijn jullie aan het doen?’

‘Nou, we gieten drank over dit pornoblad,’ antwoorden de vrouwen.

Haha, denkt de fotograaf. Ik heb een primeur.

Nee. Niet de fotograaf. Putte Merkert. Consequent.

Haha, denkt Putte Merkert. Ik heb een primeur ...

Toen hij de brug half over was, viel David iets vreemds op en hij bleef staan.

Onlangs had hij in de krant gelezen dat er miljoenen ratten waren in Stockholm. Hij had er nog nooit een gezien, maar hier liepen er drie, midden op de Sankt Eriksbrug. Eén grote en twee

kleinere. Ze renden rondjes over de stoep, ze zaten elkaar achterna.

De ratten bliezen, ze lieten hun tanden zien en een van de kleintjes beet de grote in zijn rug. David deed een stap naar achteren en keek op. Een oudere man stond een paar stappen verderop aan de andere kant van de ratten en volgde het gevecht met open mond.

De kleine ratten waren zo groot als jonge katjes, de grote had het formaat van een dwergkonijn. De kale staarten zwiepten over het asfalt en de grote rat gilte toen ook de andere kleine zich vastbeet in zijn rug en zijn vacht vochtig zwart kleurde van het bloed.

Zijn dat ... de jongen, die kleintjes?

David sloeg een hand voor zijn mond, hij werd opeens misselijk. De grote rat rolde met spastische bewegingen alle kanten op en probeerde de kleintjes van zich af te schudden. David had nog nooit een rat horen gillen, hij wist niet dat ze dat konden. Maar het geluid dat de grote rat maakte, was vreselijk, het leek op dat van een stervende vogel.

Er waren nog een paar mensen aan de andere kant blijven staan. Allemaal volgden ze de strijd van de ratten en David kreeg een flits van mensen die verzameld waren om naar een soort wedstrijd te kijken. Rattengevechten. Hij wilde weglopen, maar kon het niet. Enerzijds kwamen er veel auto's de brug over, anderzijds kon hij zijn ogen niet van de ratten afhouden. Hij moest blijven staan om te zien wat er gebeurde.

Plotseling verstijfde de grote, zijn staart wees als een pijl weg van zijn lijf. De kleine ratten kronkelden, krabden met hun klauwen over zijn buik en hun koppen bewogen schokkerig heen en weer toen ze aan zijn vel trokken. De grote sleepte zich voort totdat hij bij de rand van de brug kwam, hij kroop met de last op zijn rug onder de brugleuning door en viel over de rand.

David keek over de leuning en kon ze nog net zien neerkomen. Het lawaai van het verkeer overstemde het geluid van de plons toen de ratten in het zwarte water vielen en een pluim van druppels een moment lang werd gereflecteerd in de straatlantaarns. Toen was het voorbij.

Pratend met elkaar vervolgden de mensen hun weg.

‘Zoiets heb ik nog nooit gezien ... het komt van de hitte ... mijn vader heeft een keer verteld dat hij ... hoofdpijn ...’

David masseerde zijn slapen en liep verder de brug over. De mensen die van de andere kant kwamen, keken hem aan en ze glimlachten allemaal beschaamd alsof ze samen naar iets hadden gekeken wat ze niet hadden mogen zien. Toen de oudere man die er vanaf het begin had gestaan, langsliep, vroeg David aan hem: ‘Pardon, maar ... hebt u ook hoofdpijn?’

‘Ja,’ antwoordde de man en hij duwde met zijn gebalde vuist tegen zijn hoofd. ‘Vreselijk.’

‘Ja, ik vroeg het me gewoon af.’

De man wees naar het vuilgrijze asfalt, waar spetters rattenbloed te zien waren en zei: ‘Misschien hadden zij dat ook wel. Misschien dat ze daarom ...’ Hij onderbrak zichzelf en keek David aan: ‘Jij bent weleens op tv geweest, toch?’

‘Dat klopt.’ David keek op zijn horloge. Vijf voor negen. ‘Sorry, ik moet ...’

Hij vervolgde zijn weg. Er hing een gedempte paniek in de lucht. Honden blaften en de mensen liepen sneller dan gewoonlijk over straat, alsof ze ernaar streefden aan datgene wat naderde te ontkomen, wat dat ook was. Hij liep snel de Odengatan door, pakte zijn mobieltje en belde Eva. Hij bevond zich ter hoogte van het metrostation toen ze opnam.

‘Hoi,’ zei David. ‘Waar ben je?’

‘Ik zit net in de auto. Weet je, het was hetzelfde bij jouw moeder. Ze wilde de tv uitzetten toen wij kwamen, maar dat lukte niet.’

‘Heeft Magnus even geluk. Eva ... ik weet het niet, maar moet je echt naar je vader?’

‘Hoezo?’

‘Nou ... heb je nog steeds hoofdpijn?’

‘Jawel, maar niet zo dat ik niet kan rijden. Maak je maar geen zorgen.’

‘Nee. Ik heb alleen een gevoel dat er iets ... engs aan de hand is. Heb jij dat niet?’

‘Nee. Niet zo.’

Er stond een man in de telefooncel bij de kruising van de Odengatan en de Sveavägen, hij drukte op de haak van de telefoon. David wilde net vertellen van de ratten toen de verbinding werd verbroken.

‘Hallo? Hallo?’

Hij bleef staan, toetste het nummer opnieuw in, maar kreeg geen verbinding. Alleen een statische ruis. De man in de telefooncel gooide de hoorn op de haak en kwam vloekend de telefooncel uit. David schakelde zijn mobiel uit om het daarna opnieuw te proberen, maar het scherm doofde niet. Een zweetdruppel viel van zijn voorhoofd op de toetsen. De telefoon voelde onnatuurlijk warm aan, alsof de batterij oververhit geraakt was. Hij drukte op het uitknopje, maar er gebeurde niets. De display bleef aan en de ladingsindicator van de batterij ging een streepje omhóóg. Het was 21.05 uur en hij liep snel naar Norra Brunn.

Van een afstand hoorde hij al dat de voorstelling in het restaurant was begonnen. De stem van Benny Lundin dreunde buiten over straat, hij stak zijn verhaaltje af over de verschillende toiletgewoonten van mannen en vrouwen en David trok een gezicht. Tot zijn vreugde hoorde hij geen gelach bij de punchline. Het was even stil en op het moment dat David bij de ingang kwam, pakte Benny de volgende draad op: over condoomautomaten die het laten afweten als je ze het hardst nodig hebt. David bleef bij de ingang staan en knipperde met zijn ogen.

Het hele lokaal was felverlicht. De zaalverlichting, die normaal gesproken uitging om de spot op het toneel extra uit te laten komen, brandde volop. De mensen aan de tafeltjes en aan de bar zagen er gepijnigd uit, ze keken naar hun tafeltje of naar de grond.

‘Accepteert u American Express?’

Dat was de punchline. De mensen brulden altijd van het lachen om Benny’s verhaal hoe hij zwarte condooms probeerde te kopen van de Joegoslavische maffia. Maar nu lachte niemand. Iedereen leed alleen maar.

‘Hou toch je kop, verdomme!’ schreeuwde een dronken man vanaf de bar en hij hield zijn hand tegen zijn hoofd. David begreep hem wel. Het volume van de microfoon stond idioot

hoog en het geluid schetterde tegen de muren. En nu iedereen al hoofdpijn had, was er sprake van massamarteling.

Benny grijnsde nerveus en zei: 'Konden ze je even missen bij het papier prikken?'

Toen daar ook niemand om lachte, zette Benny de microfoon op de standaard en zei: 'Bedankt. Jullie waren fantastisch.' Hij verliet het toneel en liep naar de keuken. Er trad een moment van verlamming op, toen alles zo abrupt werd afgebroken. Toen begon de microfoon rond te zingen en een afgrijselijk gepiep sneed door de samengepakte lucht.

Alle mensen in de zaal duwden met hun handen tegen hun hoofd en sommigen begonnen over het lawaai van de microfoon heen te schreeuwen. David beet zijn tanden op elkaar, holde naar de microfoon en probeerde het snoer los te trekken. De zwakstroom zond prikkelingen door zijn huid, maar het snoer zat vast. Een paar seconden later sneed de fluittoon als het mes van een vleeswarensnijmachine door zijn hersenen; hij moest zijn pogingen staken en zijn handen voor zijn oren slaan.

Hij keerde zich om en wilde naar de keuken lopen, maar de mensen die waren opgestaan van hun tafeltjes en naar de uitgang dromden, stonden in de weg. Een vrouw met minder ontzag voor de eigendommen van het restaurant duwde hem opzij, wikkelde het snoer van de microfoon een slag om haar hand en gaf een ruk. Ze slaagde er alleen in de standaard om te gooien. Het rondzingen ging door.

David keek naar het hokje met de mengtafel, waar Leo op alle knoppen stond te drukken die hij kon vinden, zonder resultaat. David wilde hem net toeschreeuwen dat hij de stroom uit moest schakelen toen hij een duw kreeg en op het lage toneel viel. Met zijn handen nog steeds voor zijn oren bleef hij liggen en hij zag hoe de vrouw de microfoon boven haar hoofd rondzwaaide en ermee op de stenen vloer sloeg.

Het werd stil. Het publiek bleef staan en keek om zich heen. Er ging een collectieve zucht van verlichting door de zaal. David krabbelde overeind en zag Leo met zijn handen wapperen, hij haalde zijn wijsvinger langs zijn keel. David knikte, kuchte en zei hard: 'Hallo!'

De gezichten keerden zich naar hem toe.

‘We moeten de voorstelling van vanavond helaas afbreken wegens ... technische problemen.’

Er klonk gelach. Hoongelach.

‘We bedanken onze hoofdsponsor, elektriciteitsbedrijf Vattenfall en ... graag tot ziens.’

Hier en daar klonk boegeroep. David maakte een wuivend gebaar met zijn handen dat zoveel betekende als: *sorry dat het mijn schuld niet is*, maar ze hadden al geen belangstelling meer voor hem. Iedereen bewoog zich naar de uitgang. Binnen een paar minuten was het restaurant leeg.

Leo keek chagrijnig toen David de keuken in kwam.

‘Wat was dat met Vattenfall?’ vroeg hij.

‘Een grapje.’

‘Goh, wat leuk zeg.’

David wilde bijna een opmerking maken over de verantwoordelijkheid van de kapitein op een zinkend schip, aangezien Leo immers de baas was van het restaurant, en dat hij de volgende keer maar een draaiboek klaar moest hebben liggen voor omgekeerde stroomstoringen, maar hij deed het niet. Enerzijds omdat hij het zich niet kon veroorloven om ruzie te maken met Leo, en anderzijds omdat hij wel iets anders aan zijn hoofd had.

Hij liep naar het kantoor en toetste Eva’s mobiele nummer in op de gewone telefoon. Nu kreeg hij contact, maar alleen met haar voicemail. Hij liet een bericht achter dat ze hem zo snel mogelijk moest bellen in het restaurant.

Er werd bier gehaald, en dat gingen de artiesten in de keuken zitten opdrinken, in het kabaal van de bulderende afzuigkappen. Die waren door de koks aangezet om de hitte te temperen van de kookplaten die niet uitgingen, en nu gingen de afzuigkappen ook niet meer uit. Ze konden nauwelijks praten, maar het was er in elk geval koel.

De meesten dropen af, maar David besloot te blijven zitten voor het geval Eva belde. Op het radionieuws van tien uur zeiden ze dat het stroomverschijnsel alleen in de regio Stockholm scheen te spelen, dat de spanning in volt per meter op bepaalde plaatsen vergeleken kon worden met een naderende bliksem-

inslag. David voelde dat de haren op zijn armen overeind gingen staan. Misschien was het een rilling, misschien statische elektriciteit.

Toen hij het voelde trillen in zijn heup dacht hij eerst dat het weer een gevolg was van de spanning in de lucht, maar vervolgens drong het tot hem door dat het zijn mobiel was. Hij herkende het nummer op de display niet.

‘Ja, hallo, met David.’

‘Spreek ik met David Zetterberg?’

‘Ja?’

Iets in de stem van de man zorgde ervoor dat er een brok ongerustheid in Davids buik begon te trillen. Hij stond op van tafel, deed een paar stappen de gang in naar de kleedkamer om het beter te kunnen horen.

‘Mijn naam is Göran Dahlman en ik ben arts in het Danderyds Ziekenhuis ...’

Toen de man had gezegd wat hij te zeggen had, werd Davids lichaam in koude mist gehuld en zijn benen verdwenen. Hij zakte langs de muur naar beneden op de cementen vloer. Hij staaarde naar de telefoon in zijn hand en gooide hem weg als een giftige slang. Het mobieltje gleed over de vloer en raakte Leo’s voet. Leo keek hem aan.

‘David! Wat is er?’

Naderhand zou David zich het halfuur dat volgde niet echt meer herinneren. De wereld stond stil, was zinloos geworden. Het was voor Leo moeilijk rijden geweest, aangezien iedereen op de weg zich alleen aan de basisverkeersregels hield nu alle elektronica buiten werking was. David zat in elkaar gedoken op de passagiersstoel en keek met een lege blik naar de oranje knipperlichten.

Pas bij de entree van het Danderyds Ziekenhuis kwam hij weer zover tot zichzelf dat hij Leo’s aanbod om mee te gaan afsloeg. Hij wist niet wat Leo had gezegd en ook niet hoe hij de afdeling had gevonden. Plotseling was hij er gewoon en de tijd hernam zijn taaie loop.

Ja, één ding wist hij nog. Toen hij door de gang naar Eva’s kamer was gelopen, hadden de lampjes boven alle deuren

geknipperd en had er continu een knerpend alarmsignaal geklonken. Dat had hij wel logisch gevonden, aangezien deze catastrofe alles oversteeg.

Ze was met een eland in botsing gekomen en was overleden in de tijd die David erover had gedaan om in het ziekenhuis te komen. De arts had aan de telefoon gezegd dat er geen hoop meer was, maar dat haar hart nog klopte. Nu klopte het niet meer. Om 22.36 uur was het stil blijven staan. Om zes over half-elf was het hart gestopt met het rondpompen van bloed door het lichaam.

Eén enkele spier in het lichaam van één enkel mens. Een vliegenscheet in de tijd. En de wereld was dood. David stond naast haar bed met zijn armen langs zijn lichaam en een brandende pijn in zijn voorhoofd.

Hier lag zijn hele toekomst, alles wat het leven hem te bieden had. Hier lagen de afgelopen twaalf jaar van zijn verleden. Alles weg, en de tijd kromp ineen tot één enkel ondraaglijk nu.

Hij viel op zijn knieën naast haar neer en pakte haar hand.

‘Eva,’ fluisterde hij. ‘Dit kan niet. Zo kan het niet. Ik hou toch van je. Begrijp je dat niet? Ik kan toch niet leven zonder jou? Je moet nu wakker worden. Het lukt niet zonder jou, niets lukt. Ik hou zoveel van je en dan kan dit gewoon niet.’

Hij praatte maar door en praatte maar door, een monoloog van zinnen die hij telkens herhaalde en die elke keer dat hij ze uitsprak meer waar en echter klonken, totdat hij ervan overtuigd begon te raken dat ze echt iets zouden kunnen uitrichten. Hoe vaker hij zei dat het onmogelijk was, des te absurder werd het allemaal. Net toen hij zichzelf had weten wijs te maken dat het wonder zou gebeuren als hij maar doorging met het opdreunen van die zinnen, ging de deur open.

Een vrouwenstem zei: ‘Hoe gaat het?’

‘Goed. Goed,’ zei David. ‘Ga maar weg.’

Hij duwde Eva’s koud geworden hand tegen zijn voorhoofd, hoorde het ritselen van stof toen de verpleegkundige neerhurkte. Er werd een hand op zijn rug gelegd.

‘Kan ik iets doen?’

David draaide zijn hoofd langzaam naar de verpleegkundige en deinsde terug met Eva's hand nog steeds in de zijne. De verpleegkundige zag eruit als de Dood zelf. Haar jukbeenderen staken duidelijk uit, haar ogen waren opengesperd, haar blik gekweld.

'Wie bent u?' fluisterde hij.

'Ik heet Marianne,' zei de zuster, vrijwel zonder haar lippen te bewegen.

Ze staarden elkaar met grote ogen aan. David kneep Eva's hand steviger vast om haar te beschermen tegen degene die haar kwam halen. Maar de zuster deed geen stap in zijn richting. In plaats daarvan snikte ze en zei: 'Sorry ...' Ze kneep haar ogen dicht en duwde haar handen tegen haar hoofd.

David begreep het. De hoofdpijn en de stekelige hartkloppingen, hij was niet de enige die ze had. De zuster stond langzaam op, ze wankelde even en liep de kamer uit. Even drong de buitenwereld door het vlies heen en David hoorde een kakofonie van signalen, alarmbellen en sirenes binnen en buiten het ziekenhuis. Alles was in rep en roer.

'Kom terug,' fluisterde hij. 'Magnus. Hoe moet ik het aan Magnus vertellen? Hij wordt volgende week toch negen? Hij wilde een pannenkoekentaart. Hoe moet je een pannenkoekentaart maken, Eva? Jij zou hem immers maken, jij hebt frambozen gekocht en alles. Die liggen thuis in de vriezer, hoe kan ik nou thuiskomen en de vriezer opendoen en daar liggen dan de frambozen die jij hebt gekocht voor de pannenkoekentaart en hoe kan ik ze nou pakken en ...'

David schreeuwde het uit. Eén lange gil totdat hij geen lucht meer in zijn longen had. Hij drukte zijn lippen op haar knokkels en mompelde: 'Het is allemaal voorbij. Jij bent er niet meer. Ik ben er niet meer. Er is niets meer.'

Zijn hoofdpijn werd zo erg dat hij die niet meer kon negeren. Een sprankje hoop schoot door hem heen: hij was aan het doodgaan. Ja. Hij zou nu ook doodgaan. Het knetterde in zijn hersenen en er gingen dingen kapot daarbinnen, terwijl zijn hoofdpijn gestaag toenam. Hij had net vol overtuiging gedacht: *ik ga dood. Nu ga ik dood. Dank u wel*, toen het ophield. Alles hield op. Alarmbellen en sirenes verstomden. De lichtsterkte in

het vertrek zakte af naar schemerig. Hij kon zijn eigen hijgende ademhaling horen. Eva's hand was plakkerig van zijn zweet en gleeed langs zijn voorhoofd. Zijn hoofdpijn was weg. Verstrooid wreef hij met haar hand op en neer over de huid van zijn voorhoofd, schramde die met haar trouwring, hij wilde de pijn weer terug. Wanneer die weg was, kwam in plaats daarvan de pijn in zijn hart opzetten.

Hij staarde naar de vloer. Zodoende zag hij de witte larve niet die uit het plafond kwam vallen, op de gele ziekenhuisdeken landde die over Eva heen lag, en zich verder naar beneden boorde.

'Liefste,' fluisterde hij en hij kneep in haar hand. 'We zouden toch nooit uit elkaar gaan, weet je dat niet meer?'

Er ging een schok door haar hand, die kneep terug.

David schreeuwde niet, hij maakte geen beweging. Hij staarde alleen maar naar haar hand, kneep erin. De hand kneep terug. Zijn mond viel open, zijn tong gleeed naar buiten en likte zijn lippen. Blijdschap was niet het woord voor wat hij voelde, het leek meer op de verwarring die je voelt in de eerste seconde nadat je uit een nachtmerrie wakker bent geworden, en zijn benen gehoorzaamden hem eerst niet toen hij overeind kwam om naar haar te kunnen kijken.

Ze hadden haar gewassen en haar zo goed mogelijk opgeknappt, maar haar halve gezicht was één grote wond. De eland had waarschijnlijk zijn kop omgedraaid, of had bij wijze van laatste wanhoopsdaad geprobeerd de auto aan te vallen. Zijn kop, zijn gewei was het eerst door de ruit gekomen en een van de takken had haar in het gezicht geraakt voordat ze was verbrijzeld onder het gewicht van het dier.

'Eva! Hoor je mij?'

Geen reactie. David ging met zijn handen over zijn gezicht. Zijn hart klopte woest.

Het was een ... spasme. Ze kan niet leven. Kijk dan naar haar.

Ondanks het feit dat er een groot verband op de rechterhelft van haar gezicht zat, kon je zien dat die ... te klein was. Dat er geen botten, huid of vlees onder het verband zaten. Ze hadden gezegd dat ze lelijk toegetakeld was, maar nu pas besepte hij hoe erg het was.

'Eva? Ik ben het.'

Deze keer was het geen spasme. Er ging een schok door haar arm, die tegen zijn been sloeg. Totaal onverwachts ging ze zitten. David deed instinctief een stap naar achteren. De deken gleed van haar af, er klonk een zacht gerinkel en hij had helemaal niet beseft hoe erg het was.

Haar bovenlichaam was naakt, haar kleren weggeknipt. De rechterkant van haar borstkas was een gapend gat, omgeven door flarden huid en gestold bloed. Het pingelde en klingelde daarbinnen. Heel even zag David niet Eva, maar alleen een monster, en hij wilde wegrennen. Maar zijn benen bewogen niet en na een paar seconden kwam hij weer bij zinnen. Hij ging weer bij het bed staan.

Nu zag hij de bron van het tinkelende geluid. Arterieklemmen. In haar borstkas hingen enkele metalen klemmetjes, die vastzaten aan kapotte bloedvaten, ze klingelden en rinkelden als ze bewoog. Hij slikte droog en zei: 'Eva?'

Ze draaide haar hoofd naar het geluid van zijn stem en deed haar ene oog open.

Toen schreeuwde hij het uit.